

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

**PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE
PENTRU
DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ECOLOGICE
DIN ROMÂNIA**

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ECOLOGICE

CUPRINS

I. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

II. FUNDAMENTARE

1. Analiza sectorului și a potențialului de dezvoltare a agriculturii ecologice
 - 1.1. Situația actuală
 - 1.2. Identificarea nevoilor și a potențialului de dezvoltare a agriculturii ecologice
2. Obiective naționale pentru dezvoltarea agriculturii ecologice

III. ACȚIUNI PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ECOLOGICE

AXA 1. STIMULAREA CERERII ȘI CREȘTEREA ÎNCREDERII CONSUMATORILOR

- 1.1. Promovare, comunicare și informare.
- 1.2. Formare, educație - Includerea educației pentru o hrană sănătoasă / ecologică în programa specifică din școli și grădinițe.
- 1.3. Achiziții publice verzi.
- 1.4. Includerea alimentelor ecologice în programele pentru școli.
- 1.5. Creșterea încrederii consumatorilor.
- 1.6. Încheierea de parteneriate cu magazinele de desfacere pentru creșterea vizibilității și expunerii produselor ecologice și programe specifice de încurajare a consumului.
- 1.7. Transparență, pagina MADR, baza de date cu operatori pe clase de produse și activități, piețe externe de distribuție.

AXA 2. STIMULAREA PRODUCȚIEI ȘI CONSOLIDAREA ÎNTREGULUI LANȚ VALORIC

- 2.1. Acordarea de plăți compensatorii fermierilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.
- 2.2. Organizarea filierelor pe produs.
- 2.3. Diversificarea producției (fructe, legume, zootehnie).
- 2.4. Dezvoltarea sectorului procesării alimentelor ecologice și creșterea producției de bunuri cu valoare adăugată mare.
- 2.5. Formare profesională, consultanță.
- 2.6. Dezvoltarea de ferme sociale atestate ecologic.
- 2.7. Material reproductiv vegetal, material de reproducere a animalelor.
- 2.8. Etichetarea produselor și a substanțelor utilizate în producția vegetală.
- 2.9. Colectare date, analiza date, statistică.

AXA 3. CERCETARE ȘI SUSTENABILITATE

- 3.1. Utilizarea eficientă a resurselor, reducerea folosirii ambalajelor și gestionarea deșeurilor.
- 3.2. Creșterea impactului cercetării în societate.
- 3.3. Facilitarea accesului fermierilor la rezultatele cercetării.

I. INTRODUCERE și CONTEXT

Rolul agriculturii ecologice este de a produce hrană sigură și nutritivă, protejând în același timp mediul înconjurător și utilizând sustenabil resursele naturale, asigurând un sistem alimentar sănătos pentru România și disponibilități de alimente certificate ecologic cu valoare adăugată mare.

În Uniunea Europeană, prin strategiile „De la fermă la consumator” și „Biodiversitate”, se propun acțiuni și angajamente ambițioase pentru a combate declinul biodiversității, pentru a transforma sistemele alimentare în standarde mondiale pentru sustenabilitate competitivă, protecția sănătății umane și a mediului, precum și pentru asigurarea mijloacelor de subsistență pentru toți actorii din lanțul valoric alimentar. A fost astfel stabilit obiectivul ca, până în anul 2030, 25% din suprafața agricolă a UE să fie utilizată pentru agricultura ecologică.

Pentru a veni în sprijinul atingerii obiectivelor stabilite prin Pactul Ecologic European, Comisia Europeană instituie mai multe instrumente, printre care și Planul de acțiune european pentru dezvoltarea producției ecologice, publicat la 25 martie 2021. Acesta are la bază trei axe (consum - producție - sustenabilitate) care cuprind acțiuni de stimulare, promovare, conștientizare a importanței dezvoltării sectorului ecologic. Implementarea planului la nivelul Uniunii va asigura atingerea țintelor strategiilor „De la fermă la consumator” și „Biodiversitate”, anume de reducere a utilizării îngrășămintelor chimice, a utilizării pesticidelor, a pierderilor de nutrienți, a emisiilor de GES, a vânzărilor de substanțe antimicrobiene pentru animalele de fermă și pentru acvacultură, precum și creșterea suprafețelor agricole constituite din elemente de peisaj de mare diversitate, dar și un nivel crescut de stabilitate și predictibilitate pentru fermierii care vor adera la agricultura ecologică.

Înainte de elaborarea planului de acțiune, la nivel european a avut loc o consultare publică în urma căreia au fost evidențiate următoarele aspecte:

- Principalele dificultăți în dezvoltarea agriculturii ecologice sunt cele legate de insuficiența stimulentei financiare pentru conversie, confuzia cu alte scheme de calitate și conștientizare scăzută a consumatorilor cu privire la beneficiile producției ecologice pentru sănătate, climă și mediu;
- Instrumentele identificate, prin care s-ar putea atinge obiectivele stabilite: programele pentru școli - promovarea dietelor sănătoase, achiziții publice verzi/ utilizarea produselor ecologice în instituții și cantine publice/private, creșterea vizibilității produselor ecologice la comercianții cu amănuntul. Pentru a stimula conversia de la agricultura convențională la cea ecologică, este important să se consolideze procesarea produselor obținute în sistemul de agricultură ecologică locală și să se încurajeze lanțurile scurte de aprovizionare. Este de asemenea nevoie ca producătorii înregistrați în sistemul de agricultură ecologică să primească sprijin pentru a se organiza mai bine (de exemplu, în organizații de producători) pentru a-și îmbunătăți puterea de negociere în lanțul de aprovizionare;
- Este de asemenea necesar un efort mai mare pentru a combate fraudă în sectorul agriculturii ecologice, iar respectarea regulilor pentru producția ecologică trebuie să fie mai bine controlată de autoritățile publice cu atribuții în domeniu.

II. FUNDAMENTARE

1. ANALIZA SECTORULUI ȘI A POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ECOLOGICE

1.1. SITUAȚIA ACTUALĂ

În anul 2021 suprafața cultivată în agricultură ecologică a fost de 578.718 ha (234.177 ha în conversie și 344.541 ha certificate ecologic), ceea ce reprezintă 4,53% din totalul suprafeței agricole utilizate.

Agricultura ecologică a înregistrat o dezvoltare constantă, bazată în cea mai mare parte pe sprijinul financiar acordat prin PAC. În perioada de programare 2007 - 2013, agricultura ecologică a fost sprijinită în baza Măsurii 214 - plăți de agro-mediu.

Suținerea agriculturii ecologice a continuat în perioada de programare 2014 - 2020 prin implementarea Măsurii 11 - *Agricultură ecologică*, prin care sunt sprijiniți fermierii atât pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică (submăsura 11.1), cât și pentru menținerea certificării în agricultura ecologică (submăsura 11.2). Alocarea financiară a măsurii în perioada 2014-2023 este de 479,37 mil. euro.

Prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 au fost finanțate și o serie de măsuri care să încurajeze și să sprijine realizarea de produse ecologice. Prin măsurile de investiții, ca de exemplu *Investiții în exploatațile agricole*, *Sprijin în investiții privind procesarea/marketingul produselor agricole*, au fost prioritizate proiectele prin care solicitantul și-a propus înregistrarea în sistemul de agricultură ecologică. În perioada de tranziție, în cadrul măsurii *Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri*, beneficiarii care au depus un proiect prin care se angajau ca toată exploatarea să fie înregistrată în sistemul de agricultură ecologică au beneficiat de sprijin suplimentar de 20.000 EUR; astfel valoarea totală pe proiect putea ajunge la 70.000 EUR. De asemenea, în cazul în care prin Planul de afaceri solicitantul își propunea să realizeze cel puțin o acțiune de protecție a mediului, precum agricultura ecologică, proiectul beneficia de punctaj suplimentar în cadrul principiilor de selecție.

Pentru perioada de programare 2023 - 2027 alocarea financiară pentru intervențiile care vizează agricultura ecologică din Planul Strategic (PS) PAC 2023-2027 este de 389,12 mil. euro, respectiv 162,6 mil. euro pentru intervenția prin care sunt finanțate angajamentele în perioada de conversie și 226,52 mil. euro pentru intervenția prin care sunt finanțate angajamentele în perioada de menținere a practicilor de agricultură ecologică.

În condițiile concurenței pe aceeași piață unică, diferențele între mărimea subvențiilor pentru agricultură între statele membre ale UE au fost evidențiate ca impediment în dezvoltarea sectorului.

În ceea ce privește structura producției ecologice și ponderea acesteia în producția agricolă totală, se observă următoarele aspecte:

- Cea mai mare pondere în producția ecologică este deținută de cereale, oleaginoase, furaje și vin;

- Majoritatea covârșitoare a producției este reprezentată de materii prime. Singurul produs procesat cu însemnătate cantitativă este vinul - 17% din producție este certificată. De asemenea, mierea este un produs cu o pondere semnificativă în producția ecologică - 18% din producție este certificată;
- Deși există în România o producție importantă de legume, fructe, conserve, produse de panificație, zootehnie - acestea nu se regasesc proporțional și în sistem ecologic;
- Există producție de lapte și ouă ecologice, dar domeniile nu sunt dezvoltate la nivelul potențialului existent. Cererea scăzută pentru lapte ecologic din partea marilor procesatori determină niveluri scăzute ale producției locale.
- Nu există date suficiente despre consum, valoarea producției sau importuri de produse ecologice pe clase de produse, pentru a fundamenta evaluări calitative și analize economice;
- Un procent foarte mic din producătorii agricoli autorizați cu Mențiunea de Calitate Facultativă Produs Montan sunt certificați în sistem ecologic. O bună parte din restul acestor producători ar putea îndeplini condițiile din agricultura ecologică.

1.2. IDENTIFICAREA NEVOILOR ȘI A POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ECOLOGICE

1.2.1. Creșterea suprafețelor și a producției:

- Protejarea pajiștilor și a componentei floristice prin creșterea numărului de animale, cu efect pozitiv direct supra biodiversității;
- Limitarea degradării solurilor, prin utilizarea durabilă a acestora și refacerea potențialului de producție;
- Păstrarea zonelor cu înaltă valoare naturală;
- Utilizarea soiurilor și raselor autohtone, adaptate la condițiile pedoclimatice locale;
- Creșterea randamentelor de producție - Din analiza datelor pe care le deținem randamentele de producție sunt mai mici cu 25% față de cele aferente agriculturii convenționale;
- Promovarea experiențelor pilot pentru dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale, în situația în care acestea sunt rentabile și acoperă nevoile de consum;
- Facilitarea accesului producătorilor ecologici la piețele naționale;
- Facilitarea accesului producătorilor pe piața europeană și extra comunitară;
- Creșterea suprafețelor cultivate cu legume, fructe și leguminoase pentru boabe;
- Facilitarea comercializării produselor ecologice, în special a legumelor și fructelor, prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare;
- Susținerea includerii produselor ecologice în cadrul lanțurilor alimentare;

- Creșterea vânzărilor de produse ecologice, comparativ cu întreaga producție a sectorului agroalimentar;
- Scăderea ritmului de depopulare și abandon a activităților agricole de către fermieri și reducerea exodului forței de muncă specializate, prin intervenții specifice;
- Cooperarea cu marile exploatații agricole și găsirea unor soluții prin care să se justifice asumarea riscurilor pe care companiile le identifică la trecerea din sistemul convențional în cel ecologic;
- Asigurarea stabilității prețurilor la produsele alimentare ecologice, prin măsuri de piață;
- Acoperirea costurilor suplimentare și a pierderilor de venit pentru producătorii agricoli ecologici, atât în perioada de conversie, cât și în perioada de menținere a practicilor de agricultură ecologică. Înlesnirea parteneriatelor acestora cu lanțurile de desfacere, pe modelul unor bune practici existente;
- Utilizarea agriculturii de precizie și a altor tehnologii noi care să conducă la conservarea potențialului productiv în contextul nevoilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice (retenția apei în sol, diminuarea procesului de degradare a solului, reducerea fenomenelor de pierdere a fertilității solurilor, reducerea impactului nefavorabil al schimbărilor climatice globale etc).

1.2.2. Creșterea valorii adăugate (inclusiv procesare) a produselor agricole și alimentare:

- Ponderea procesatorilor de produse ecologice este foarte scăzută, iar investițiile în centre de colectare, sortare, ambalare, etichetare și procesare a produselor ecologice sunt în număr redus. Marii procesatori răspund cerintelor pieței iar în prezent cererea pentru produse procesate ecologic este scăzută și nu prezintă interes pentru aceștia din punct de vedere economic.
- Identificarea culturilor cu valoare de desfacere mare (spranghel, smochin, fructe de pădure, ciuperci etc) și identificarea soluțiilor pentru creșterea producției acestora.

1.2.3. Dezvoltarea producției ecologice zootehnice

- Menținerea raselor autohtone crescute extensiv în teritoriile în care sunt adaptate, ca resursă genetică principală pentru producția ecologică;
- Valorificarea pajiștilor și fânețelor prin creșterea animalelor și obținerea unei producții zootehnice procesate certificate ecologic;
- Dezvoltarea și diversificarea produselor biologice și furajelor admise în creșterea ecologică a animalelor;
- Atingerea unui raport echitabil între veniturile și cheltuielile fermierilor din zootehnie, care activează în agricultura ecologică.

1.2.4. Promovarea agriculturii ecologice

- Informarea consumatorilor asupra beneficiilor și disponibilității produselor ecologice, în vederea creșterii cererii;
- Stimularea interesului consumatorilor pentru marketingul direct pe plan local, inclusiv prin utilizarea platformelor on-line de comercializare a produselor agro-alimentare;
- Promovarea produselor obținute prin metode ecologice;
- Creșterea consumului și sporirea încrederii consumatorilor pentru produsele certificate ecologic;
- Conștientizarea consumatorilor cu privire la schemele de calitate - eliminarea/limitarea confuziei cu alimentele din „piață, locale”;
- Dezvoltarea parteneriatelor administrative dintre centrele urbane și cele rurale de proximitate în vederea desfacerii produselor alimentare ecologice la prima transformare;
- Informarea fermierilor privind oportunitățile de finanțare pentru agricultura ecologică prin PAC și popularizarea proiectelor de succes.

1.2.5. Asocierea fermierilor

- Contracarea reticienței producătorilor agricoli cu privire la asociere și cooperare, în special în cazul fermelor care nu au acces direct către piață;
- Creșterea numărului de forme asociative viabile și competitive pe piață (grupuri de producători, organizații de producători, cooperative agricole etc), care să asigure o mai bună valorificare a producției ecologice;
- Întărirea fermelor mici și a întreprinderilor agricole ecologice din România pentru a contracara tendința de formare a alianțelor pentru achiziții între comercianți cu o cotă de piață mare la nivelul UE.

1.2.6. Consultanță și consiliere

- Facilitarea accesului la formare profesională. Reticența fermierilor pentru aderarea la sistemul ecologic se datorează și nivelului scăzut de informare și formare profesională legat de avantajele sistemului de agricultură ecologică;
- Adaptarea capacității serviciilor de formare și consultanță la nevoile fermierilor;
- AKIS - cursuri de formare de scurtă durată, respectiv activități de consiliere pentru fermierii înregistrați în sistemul de agricultură ecologică.

1.2.7. Cercetare

- Corelarea cercetării agricole cu practica agricolă și creșterea accesului fermierilor din agricultura ecologică la rezultatele cercetării.

2. OBIECTIVE NAȚIONALE PENTRU DEZVOLTAREA AGRICULTURII ECOLOGICE

Datele statistice referitoare la agricultura ecologică arată o tendință generală de creștere a suprafeței utilizate. Ținând cont de impredictibilitatea factorilor ce pot influența agricultura ecologică, cât și de fluctuațiile numărului de operatori, se poate deduce că suprafața utilizată în sistemul de agricultură ecologică în anul 2030 ar putea ajunge la minim 800.000 ha, respectiv **6% din S.A.U.** Din această țintă, 3,53% din S.A.U., respectiv 488.325 ha, reprezintă obiectivul stabilit prin Planul Strategic CAP 2023 - 2027 pentru susținerea angajamentelor de agricultură ecologică.

Pentru dezvoltarea agriculturii ecologice sunt propuse următoarele obiective:

1. Creșterea suprafețelor cultivate ecologic și a produselor ecologice cu valoare adăugată mare. Corelarea utilizării resurselor naturale cu valoare ecologică ridicată (pajiști, păduri etc) și a sprijinului financiar acordat pe suprafață cu obținerea unor produse ecologice cu valoare de piață ridicată;
2. Creșterea și diversificarea producției ecologice, mai ales în sectoarele bine dezvoltate în convențional și slab reprezentate în agricultura ecologică (legume, fructe, lapte, ouă, alimente procesate etc) - crearea filierelor de produs;
3. Obținerea unei producții ecologice corelate cu nevoile de consum, la prețuri accesibile consumatorilor din România. Având în vedere că puterea de cumpărare a consumatorilor români este mai mică în raport cu media europeană, dar costurile de producție sunt comparabile, este necesar să fie identificate soluții pentru reducerea acestei diferențe;
4. Integrarea producției agroalimentare ecologice în lanțurile de aprovizionare ale pieței - creșterea ponderii sectorului de procesare și a valorii adăugate a produselor;
5. Consilierea și formarea fermierilor pentru sistemul de agricultură ecologică;
6. Dezvoltarea de rețele locale și regionale pentru susținerea dezvoltării agriculturii ecologice; sprijinirea asocierii fermierilor;
7. Încurajarea și motivarea agricultorilor pentru certificare în sistemul de agricultură ecologică. Creșterea veniturilor pentru fermele mici/medii/ferme de familie;
8. Educarea și informarea consumatorilor în legatură cu produsele certificate ecologic;
9. Adaptarea cercetării la nevoile sectorului de agricultură ecologică;
10. Creșterea încrederii consumatorilor, prin adaptarea măsurilor de control, de prevenire și combatere a fraudei la situațiile identificate în piață.

III. ACȚIUNI PENTRU DEZVOLTAREA PRODUȚIEI ECOLOGICE

AXA 1.

STIMULAREA CERERII ȘI CREȘTEREA ÎNCREDERII CONSUMATORILOR

Acțiunea 1.1. Promovare, comunicare și informare

Consultările care au stat la baza Planului European pentru Dezvoltarea Producției Ecologice au indicat că logoul ecologic al UE nu este suficient de cunoscut. De asemenea, consumatorii din România deseori confundă produsele ecologice cu produse locale sau produse obținute în cadrul altor scheme de calitate/de mediu. Astfel, pentru încurajarea consumatorilor în alegerea de produse ecologice sunt necesare activități de informare și educare despre principiile producției ecologice și în special cu privire la beneficiile pentru sănătate, mediu și sociale ale agriculturii ecologice, precum și diseminarea informațiilor despre logoul european pentru produsele ecologice.

- Încurajarea și susținerea accesării fondurilor din PS PAC 2023-2027 pentru proiecte de promovare a agriculturii ecologice (cooperare inter-instituțională și cu mediul de afaceri);
- Organizarea unor campanii integrate de promovare și conștientizare adaptate pentru toate canalele de marketing, inclusiv radio - TV (mesaje de interes public, campanii de presă, evenimente dedicate, rețele sociale de comunicare). Accentul va fi pus pe promovarea rolului și importanței etichetei ecologice și a standardelor de calitate în agricultura ecologică;
- Promovarea din partea autorităților publice naționale și locale, precum primării, direcții agricole județene etc., a conceptelor legate de producția ecologică și de importanța consumului alimentelor ecologice prin materiale informative și evenimente publice organizate cu regularitate; identificarea oportunităților de promovare a agriculturii ecologice în evenimente publice, cum ar fi târguri, festivaluri, seminarii, mese rotunde și dezbateri;
- Organizarea de evenimente tematice prin Rețeaua Rurală Națională, la care să se disemineze informații privind avantajele agriculturii ecologice și beneficiile produselor ecologice, precum și exemplele de bune practici;
- Realizarea de materiale cu caracter publicitar (pliante, broșuri etc) prin Rețeaua Rurală Națională, și distribuirea acestora la evenimentele organizate de RRN;
- Implicarea clusterelor și organizațiilor profesionale locale în diseminarea informațiilor legate de importanța și beneficiile agriculturii ecologice;
- Includerea inițiativelor de succes în campaniile de promovare prin educație (Acțiunea 1.2);
- Crearea unor „Zone ECO” în marile orașe, în parteneriat cu autoritățile locale;
- Declararea zilei de 15 octombrie „Ziua Agriculturii ecologice din România” și organizarea de evenimente la nivel național și local, cu implicarea stakeholderilor;

- Crearea de trasee turistice ecologice și dezvoltarea de centre ecologice locale - în parteneriat cu „Zona Montană” și instituțiile publice locale. GAL-urile vor fi direct implicate în identificarea și promovarea biodistrictelor. Rețeaua Rurală Națională va contribui prin instrumentele specifice la promovarea biodistrictelor și la diseminarea informațiilor de interes despre acestea;
- Promovarea unor proiecte pilot împreună cu HORECA, pentru includerea alimentelor ecologice în meniurile acestora;
- Inițierea unor parteneriate cu marile companii pentru organizarea unor acțiuni de comunicare ce au ca scop promovarea produselor ecologice în cadrul întreprinderilor sau la evenimentele organizate de acestea. Aceste acțiuni pot răspunde nevoii companiilor de a dezvolta politici comerciale sustenabile;
- Publicarea unor ghiduri regionale specifice fiecărei zone, care să cuprindă toate mecanismele implicate în dezvoltarea agriculturii ecologice, împreună cu beneficiile pe care acest sistem le oferă producătorilor, procesatorilor, comercianților și consumatorilor. Scopul acestor ghiduri este de a spori încrederea consumatorilor în produsele ecologice. Ghidurile vor fi elaborate în colaborare cu operatorii care practică agricultura ecologică în regiune astfel încât să conțină informații specifice despre produsele zonei, operatori, organismele de certificare aprobate de către MADR, informații cu privire la identificarea produselor certificate ecologic și beneficiile consumului de produse ecologice;
- Colaborarea cu ambasadele României pentru promovarea produselor românești certificate ecologic;
- Implicarea consiliilor de export în promovarea produselor ecologice;
- Participarea activă a României la târgurile internaționale de profil; identificarea principalelor evenimente în cadrul cărora să se ofere informații despre produsele ecologice, pentru o mai bună promovare a acestora;
- Colaborarea cu clusterelor de afaceri specializate în export pentru a spori vizibilitatea internațională a produselor ecologice românești;
- Susținerea contractării, în colaborare cu mediul academic, a unor studii de piață privind comportamentul consumatorilor față de produsele ecologice, atât la nivel național cât și local.

Indicatori: număr evenimente, număr campanii, număr târguri de profil, număr participanți, număr de ghiduri de informare/materiale de informare elaborate/distribuite.

Acțiunea 1.2. Formare, educație - Includerea educației pentru o hrană sănătoasă / ecologică în programa specifică din școli și grădinițe

Informațiile destinate tinerilor consumatori sunt un instrument important de creștere a gradului de sensibilizare și de sporire a încrederii în sistemul producției ecologice.

- Identificarea, dezvoltarea și susținerea parteneriatelor dintre unitățile de învățământ profesional și tehnic, în general, a celor care școlarizează calificări profesionale din domeniile de pregătire Agricultură și Industrie Alimentară, în special, și operatori economici, asociații profesionale etc., în vederea adaptării programelor la cerințele specifice dezvoltării producției ecologice și a promovării unor proiecte comune pe această temă;

- Organizarea în unitățile pentru învățământ preșcolar, primar și gimnazial de zile tematice dedicate producției ecologice (principii, beneficii pentru sănătate, promovarea produselor ecologice) sau de activități educative practice; organizarea de alte activități extra curriculare și extrașcolare sau abordarea de teme specifice în cadrul curriculumului național, inclusiv curriculumului la decizia școlii, respectiv în cadrul disciplinei opționale Educație pentru sănătate;
- Includerea activităților educative legate de beneficiile agriculturii ecologice în programele de tipul *Școala altfel* și *Săptămâna verde*;
- Programele pentru școli - Inițiativele naționale din cadrul programului de încurajare a consumului de fructe și legume în școli și al programului de distribuire a laptelui în școli permit sprijinirea activităților de informare în școli privind caracteristicile metodei de producție ecologice;
- Elaborarea unui ghid pentru alimentația publică în grădinițe, școli, licee în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, ONG-uri de profil.

Indicatori: procent din produse, număr cursuri, număr participanți.

Acțiunea 1.3. Achiziții publice verzi

Achizițiile publice sunt reglementate de legislația națională și europeană în domeniu. În acest moment, pârghiile pe care acestea le oferă pentru facilitarea achizițiilor de produse ecologice sunt limitate. Este necesar ca împreună cu instituțiile cu atribuții în domeniu să fie identificate soluții practice pentru creșterea ponderii produselor ecologice în achizițiile publice.

Pentru stimularea consumului de alimente certificate ecologic în România este nevoie de dezvoltarea sectorului de materii prime românești și creșterea cererii de astfel de alimente prin achiziții publice verzi. În acest sens, de comun acord cu ANAP și instituțiile partenere, se va stabili ținta națională privind ponderea produselor ecologice în alimentația din cantinele publice.

Implementarea unor instrumente pentru asigurarea comunicării permanente între sector și autoritățile contractante de la nivel local. Sunt astfel identificate nevoile de aprovizionare a cantinelor, iar producția se poate dezvolta corelat. De asemenea autoritățile contractante sunt permanent informate în ceea ce privește disponibilitatea produselor pe piața locală;

- Revizuirea meniurilor din cantinele publice (includerea mai multor legume și fructe) și formarea specifică a bucătarilor, astfel încât să fie incluse alimente ecologice accesibile pe piață și să fie redusă risipa alimentară. Aceste aspecte duc la scăderea diferențelor de cost pentru achiziția publică, astfel încât deși alimentele ecologice au un preț mai ridicat pe piață, costul total nu crește semnificativ;
- Cooperarea cu autoritățile contractante pentru facilitarea procesului de certificare și implementarea unor protocoale simplificate pentru cantinele publice;
- Dezvoltarea de proiecte pilot între autoritățile publice și fermieri pentru reducerea risipei alimentare prin valorificarea în cantinele publice a produselor ecologice nevândute;

- Facilitarea accesului la baza de date cu operatorii din agricultura ecologică pentru autoritățile contractante;
- Controlul regulat și eficient al achizițiilor verzi din cantinele publice (creșe, grădinițe, spitale, instituții publice de sănătate etc).

Indicator: procent de achiziții ecologice din total achiziții/entitate publică.

Acțiunea 1.4. Includerea alimentelor ecologice în programele pentru școli

- Identificarea posibilităților de finanțare și atribuirea unui punctaj mai mare pentru produsele ecologice la licitație.

Indicator: procent alimente ecologice în programele pentru școli.

Acțiunea 1.5. Creșterea încrederii consumatorilor

Pentru creșterea încrederii consumatorilor, dar și pentru asigurarea unei piețe echitabile pentru producători, este nevoie și să fie identificate și rezolvate în mod sistematic problemele legate de fraude și nereguli, deoarece acestea reprezintă piedici reale în dezvoltarea sectorului. Cooperarea directă și constantă între autoritățile de reglementare și reprezentanții sectorului reprezintă un aspect cheie în identificarea soluțiilor acestor probleme:

- Formarea profesională și creșterea capacității de comunicare pentru inspectorii DAJ (MADR);
- Dezvoltarea unui instrument de colaborare cu instituțiile abilitate în investigarea fraudelor, pentru schimbul de informații valoroase și sprijin în ceea ce privește identificarea și urmărirea fraudelor legate de produsele ecologice. Acest instrument poate ajuta la dezvoltarea unui cadru de reglementare mai eficient și la elaborarea unor măsuri specifice de prevenire a fraudelor. Întărirea cooperării inter-instituționale poate ajuta la protejarea reputației produselor ecologice și la asigurarea faptului că acestea respectă standardele cerute de legislația în vigoare;
- Consolidarea laboratoarelor naționale pentru analiza importurilor cu scopul de a evita ca alimente ce provin din țări terțe ce nu îndeplinesc aceleași standarde de calitate ca cele europene să acopere nevoile pieței la prețuri neconcurențiale;
- Implementarea unui sistem de răspuns la informațiile eronate ce apar în spațiul public. De asemenea, atunci când probleme legate de produsele ecologice sunt mediatizate, autoritățile competente se vor asigura că și acțiunile de remediere sunt aduse la cunoștința publicului prin intermediul mass-media, prin canale de comunicare adecvate;
- Implementarea, prin portalul dedicat agriculturii ecologice, a unui sistem ușor accesibil prin care consumatorii să poată sesiza nereguli;
- Creșterea capacității administrative de implementare a legislației existente privind adaosurile comerciale diferite pentru produse similare;
- Protejarea denumirilor BIO, ECO, Ecologic și Organic prin întărirea capacității administrative de control. Legislația UE privind producția ecologică obligă statele membre să ia măsuri necesare și să implementeze sancțiuni pentru prevenirea utilizării frauduloase a etichetei ecologice sau inducerea în eroare a populației

prin folosirea termenilor BIO, ECO, Ecologic și Organic, fără a avea certificare ecologică:

- Sprijinirea înființării unor laboratoare utilizate de producători pentru analizele produselor ecologice și identificarea motivelor lipsei acestora.

Indicatori: număr laboratoare, număr inspectori formați, număr consultări în baza protocolului de colaborare, număr nereguli sesizate.

Acțiunea 1.6. Încheierea de parteneriate cu magazinele de desfacere pentru creșterea vizibilității și expunerii produselor ecologice și programe specifice de încurajare a consumului

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va organiza evenimente în cadrul cărora vor fi invitate marile magazine de desfacere și comercianții pentru a identifica modalitățile cu ajutorul cărora produsele ecologice vor câștiga vizibilitate în rândul consumatorilor.

- Întâlniri periodice, schimburi de bune practici, comunicare directă. Este nevoie ca în prima fază să fie identificate soluții simple și eficiente de creștere a expunerii produselor ecologice - afișe, informații pe site, semnalizarea cu etichete verzi la raft, plasarea produselor ecologice în locuri foarte vizibile etc.
- Transparentizarea procesului de listare în marile rețele comerciale, folosindu-se platforme online deschise;
- Pact social mediat de instituțiile guvernamentale abilitate, pentru a încuraja consumul produselor ecologice, pentru un stil de viață sănătos și sustenabil.
- Încurajarea acceptării unor adaosuri comerciale rezonabile, la același nivel valoric cu produsele convenționale.
- Programe de promovare a produselor ecologice locale dezvoltate în parteneriat cu stakeholderii.

Indicatori: număr de programe, număr de consultări

Acțiunea 1.7. Transparență, pagina MADR, baza de date cu operatori pe clase de produse și activități, piețe externe de distribuție

Consumatorii și operatorii din sistemul de producție ecologică au nevoie de o mai bună informare despre produsele obținute în România, dar și despre posibilitățile de export. Pentru că piața produselor ecologice este încă puțin dezvoltată în România, producția și procesarea produselor ecologice pentru export poate fi o oportunitate pentru creșterea acesteia în următorii ani.

Creșterea exporturilor necesită investiții, cooperare între diferiții actori și informare despre piețele externe și condițiile impuse - măsuri non-comerciale de susținere a agriculturii ecologice.

În ceea ce privește transparența și accesul la informații publice, este necesară construirea unui portal WEB dedicat agriculturii ecologice, cu un motor de căutare eficient, cu filtre. Acesta va facilita schimbul de informații între părțile interesate, schimbul de bune practici și promovarea producției ecologice. Vor fi incluse, printre altele, și detalii privind rezultatele studiilor și cercetărilor științifice, listele de

operatori, fermieri, date statistice publice și informații legate de consultările publice și întâlnirile regulate cu stakeholderii.

Indicatori: baza de date, număr accesări portal, număr întâlniri parteneri comerciali.

AXA 2.

STIMULAREA PRODUCȚIEI ȘI CONSOLIDAREA ÎNTREGULUI LANȚ VALORIC

Acțiunea 2.1 Acordarea de plăți compensatorii fermierilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică pentru acoperirea costurilor suplimentare, a pierderilor de venit și a costurilor tranzacționale generate de aplicarea practicilor ecologice prin PS PAC 2023 - 2027.

- Prin sprijinul acordat, fermierii vor fi încurajați să treacă de la metodele de agricultură convențională la cele specifice agriculturii ecologice și să mențină aceste practici. Sprijinul se acordă pe hectar fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte practici și metode specifice agriculturii ecologice, definite în Regulamentul (CE) nr. 848/2018, pentru o perioadă de 2 ani pentru culturile anuale și 3 ani pentru culturi perene pentru angajamentele care vizează perioada de conversie și 5 ani pentru angajamentele care vizează perioada de menținere a practicilor de agricultură ecologică.

Acțiunea 2.2. Organizarea filierelor pe produs și sprijinirea dezvoltării producției

- Identificarea, împreună cu reprezentanții sectorului, a unor soluții pentru simplificarea procedurilor administrative pentru operatorii din agricultura ecologică;
- Sprijinirea procesului de asociere a fermierilor în structuri de tip grupuri de producători/organizații/cooperative, care să concentreze producția, să poată asigura desfacerea eficientă a produselor ecologice, și să crească forța de negociere a acestora în raport cu rețelele de consum. Formele asociative și parteneriatele viabile din punct de vedere economic reprezintă principalul instrument care poate conduce la îmbunătățirea poziției producătorului local de produse agroalimentare în lanțul valoric. Restructurarea fermelor mici și mijlocii și încurajarea acestora de a se asocia sub diferite forme, inclusiv parteneriate informale de cooperare între micii fermieri și consumatori, concură la creșterea puterii de reprezentare a acestora, fapt care se va reflecta atât în structura cantitativă și calitativă a ofertei de produse autohtone, cât și în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor fermierilor.

În acest sens, în PS PAC 2023-2027 au fost propuse următoarele forme de sprijin:

- *intervenția Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol, care vizează susținerea, înființarea și funcționarea grupurilor de producători în vederea valorificării produselor membrilor, degrevând astfel producătorul de sarcina vânzării producției, ceea ce contribuie direct la o mai bună integrare a producătorilor agroalimentari pe piață, precum și la obținerea unor produse mai competitive;*

- susținerea formelor asociative (cooperative, grupuri de producători) prin prioritizarea acestora în cadrul intervențiilor privind investițiile în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole și investițiile pentru procesarea și marketingul produselor agricole;
 - intervențiile care au drept obiectiv creșterea competitivității, atât la nivelul exploataților agricole cât și pentru prelucrarea acestora, prin care se încurajează sprijinirea structurilor asociative și capitalizarea acestora;
 - intervenția *Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri* va avea în vedere o abordare concentrată pe fermele din zona montană și a fermelor ecologice;
 - în cadrul intervențiilor *Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați, Investiții în exploatațiile pomicole, Investiții în sectorul legume și/sau cartofi și Investiții în sectorul zootehnic*, vor fi prioritizate proiectele care propun promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale precum și proiectele prin care solicitanții își propun să utilizeze soluții digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie;
 - în cadrul intervențiilor *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole și Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene*, prin intermediul criteriilor de selecție vor fi prioritizate produsele cu înaltă valoare adăugată, printre care și produsele ecologice.
- Identificarea stakeholderilor din domeniu și susținerea înființării unor forumuri consultative cu activitate permanentă, prin intermediul cărora fermierii, consumatorii și comercianții să poată comunica în timp real.
 - Sprijinirea creării brandurilor locale, în special prin transparentizarea procedurilor și prin diseminarea publică a modelelor de bună practică.
 - Sprijinirea dezvoltării lanțurilor de aprovizionare de la micii fermieri, în special în zonele adiacente orașelor mari, în parteneriat cu rețelele de distribuție locale.
 - Facilitarea accesului micilor fermieri la rețelele naționale de distribuție;
 - Consiliere în dezvoltarea piețelor prin rețeaua EEN (European Enterprise Network).
 - Identificarea și distribuirea informațiilor privind platformele de sprijin și cooperare care sunt disponibile pentru clusterelor locale și autoritățile publice prin intermediul mai multor instrumente precum ECCP (European Cluster Collaboration Platform), Centrele europene de inovare digitală (European Digital Innovation Hubs - EDIH) etc. Aceste platforme furnizează o gamă largă de servicii, inclusiv sprijin pentru dezvoltarea de noi produse, acces la finanțare și investiții, formare și dezvoltare a competențelor.
 - Identificarea unor soluții pentru taxarea preferențială a muncii și în cooperativele agricole, după modelul reglementat de Legea 135/2022.

- Revizuirea condițiilor de obținere a dreptului de utilizare a emblemei naționale, cu implicarea părților direct interesate.
- Promovarea, inclusiv prin instrumentele Rețelei Rurale Naționale, a inițiativelor de succes - gospodării ecologice, ferme model care să constituie exemple de bune practici pentru cei interesați de agricultura ecologică.
- Susținerea participării producătorilor ecologici la târgurile internaționale de profil și întărirea cooperării interinstituționale în ceea ce privește organizarea participării României la aceste evenimente.

Indicatori: număr asociații, număr operatori noi, număr operatori asociați, număr branduri locale create, număr operatori participanți la târguri.

Acțiunea 2.3. Diversificarea producției (fructe, legume, zootehnie)

Ponderea anumitor produse convenționale în totalul produselor agricole convenționale este mult mai mare decât ponderea aceluiași produse ecologice în totalul producției ecologice. Prin urmare, este nevoie ca împreună cu stakeholderii să fie identificate soluții pentru creșterea semnificativă a producției ecologice pentru acele clase de produse (în special fructe și legume de larg consum, ouă, lapte, carne). Prin consultări și schimburi de bune practici se va răspunde la provocările identificate de sector și se vor găsi soluții pentru susținerea acestora în procesul de tranziție către producția ecologică. De asemenea, raportul între veniturile și cheltuielile fermierilor din zootehnie, pomicultură și legumicultură poate fi îmbunătățit și prin mijloace specifice economiei de piață și forme de sprijin financiar țintite către fermele mici care produc alimente ecologice cerute de consumatori.

În ceea ce privește **flora spontană**, aceasta este colectată pe baza unor acorduri și autorizații emise de instituțiile statului. Astfel, anumite persoane fizice și juridice beneficiază de dreptul de a exploata un bun public. Acestea sunt de cele mai multe ori culese din zone cu înalta valoare ecologică, fără a fi însă certificate și fără ca populația locală să beneficieze efectiv de valorificarea acestora. Este necesară modificarea cadrului legal astfel încât cei care obțin dreptul de a beneficia de aceste produse să fie încurajați să le și certifice ecologic și să le proceseze local. Astfel, produsele care sunt exportate ar fi exportate la o valoare mai mare (balanța comercială), iar la nivel local ar exista un beneficiu pentru populație prin câștigurile obținute din valorificarea unor produse cu valoare adăugată mare, cu efect economic și social.

Fructele de pădure, ciupercile și ierburile aromate au un mare potențial de export. Cu toate acestea nu toate pădurile pot fi considerate potrivite pentru colectarea fructelor în sistem ecologic. O parte dintre acestea fac parte din programe de tratamente aplicate de autorități în scopul prevenirii bolilor și dăunătorilor. Este necesară identificarea mijloacelor de a controla arealul de colectare și stabilirea unei colaborări între cei care colectează produse din natură și proprietarii de păduri sau autoritățile locale.

- Elaborarea unui ghid național (cod de bune practici) pentru colectarea din flora spontană utilizat de grupurile de operatori și de organismele de control;
- Organizarea unor întâlniri cu marii și micii distribuitori în scopul creării unor grupuri de operatori pentru colectarea din flora spontană;

- Prin PS PAC 2023-2027, în cadrul intervenției de *Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice*, vor fi prioritizate proiectele care promovează culturile ecologice și culturile în spații protejate.

Prin PS PAC 2023-2027 se au de asemenea în vedere investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați, investiții în exploatațiile pomicole, investiții în sectorul legume și/sau cartofi, investiții în sectorul zootehnic. Vor fi prioritizate proiectele care promovează tehnologii și tehnici de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale precum și proiectele prin care solicitanții își propun să utilizeze soluții digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie.

Prin intervenția de sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri se va avea în vedere o abordare concentrată pe fermele din zona montană și pe fermele ecologice în vederea sprijinirii acestor tipuri de ferme.

Pentru atingerea obiectivului de diversificare a producției, pot fi întreprinse și anumite acțiuni **specifice zonei montane**, în cooperare cu Agenția Zonei Montane și autoritățile locale:

- Identificarea, la nivel local, a terenurilor agricole (pășuni, fânețe, terenuri pentru culturi) care s-ar putea preta la agricultura ecologică; medierea cooperării între proprietarii acestor terenuri, operatori, organisme de certificare și autorități locale în vederea dezvoltării unor produse cu valoare adăugată ridicată, specifice zonei;
- Medierea accesului la tehnici și tehnologii de producție pentru crescătorii de animale în sistem ecologic (asigurarea de rații furajere naturale, creștere în sistem extensiv etc);
- Încurajarea menținerii soiurilor de plante și rase de animale adaptate sau aclimatizate în zona montană.

Facilitarea utilizării **compostului** în producția ecologică poate de asemenea contribui la diversificarea produselor obținute. Pentru încurajarea producției de compost și facilitarea accesului fermierilor la acesta sunt necesare, într-o primă etapă, măsuri de informare, popularizare și conștientizare, cu implicarea directă a autorităților locale. Dezvoltarea unor proiecte pilot în acest sens, a căror experiență poate fi împărtășită pe scară largă, va încuraja producția locală, astfel încât fermele să poată obține compostul cu ușurință.

Dezvoltarea **agriculturii ecologice urbane și periurbane** poate contribui la acoperirea nevoilor ridicate de consum din zonele intens populate. Aceasta formă de producție poate fi susținută prin popularizarea modelelor de bună practică, promovarea conceptului și inițierea colaborării între părțile interesate, pentru asigurarea resurselor necesare. Datorită unei densități mai mari de consumatori la nivel urban și preferința pentru aprovizionare locală și regională, acest tip de agricultură reprezintă o soluție bună atât pentru mediu cât și la nivel social, prin crearea de comunități, locuri de muncă și prin asigurarea accesului mai ușor al consumatorilor la hrană de calitate.

Identificarea, împreună cu producătorii, a unor soluții de sprijin și finanțare pentru acoperirea costurilor ridicate ale producției zootehnice.

Indicatori: *cadru legal, număr întâlniri, număr evenimente, procent din producția ecologică, procent din producția certificată, număr producători compost, număr*

ferme urbane, cantitate produse specifice zonei montane, număr noi sortimente, creștere procentuală.

Acțiunea 2.4. Dezvoltarea sectorului procesării alimentelor ecologice și creșterea producției de bunuri cu valoare adăugată mare

Trebuie să se țină cont de faptul că certificarea unităților de procesare convenționale, în sistemul de producție ecologic impune condiții specifice de ordin tehnic ale fluxurilor de producție, ceea ce determină efecte economice în special în ceea ce privește costurile de funcționare, care trebuie să fie asumate, atât de operatorii economici prestatori de servicii, cât și de beneficiari.

- Identificarea unor zone/regiuni propice pentru dezvoltarea procesării produselor ecologice și încurajarea unor „procesatori pilot”, urmând ca exemplele de bune practici să fie preluate la scară națională;
- Identificarea unor soluții pentru corelarea sprijinului financiar acordat pentru anumite suprafețe pentru atingerea unor obiective de mediu și climă (de exemplu pajiști, terenuri agricole cu înaltă valoare naturală HNV, Natura 2000 etc) cu obținerea unor produse cu valoare adăugată mare, certificate ecologic sau în cadrul altor scheme de calitate;
- Susținerea prin PS PAC 2023-2027 a unităților de procesare, adaptate specificului producției ecologice locale, prin intermediul investițiilor în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole și investițiilor pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene, prin prioritizarea investițiilor care vizează obținerea produselor cu valoare adăugată mare, cu accent pe produsele ecologice. Totodată se are în vedere crearea de valoare adăugată la nivelul fermei prin acțiuni de condiționare, depozitare și prelucrare;
- Prin PS PAC 2023-2027 se are în vedere sprijinirea fermelor de mici dimensiuni, care determină în principal transformarea structurală și deschiderea spre piață a acestora, cu potențial de a deveni exploatații agricole viabile. În vederea obținerii produselor cu valoare adăugată, în cadrul intervenției *Investiții în fermele de mici dimensiuni* vor fi eligibile inclusiv investițiile în componentele de condiționare și/sau depozitare și/sau de procesare a produselor agricole obținute la nivelul fermei;
- Identificarea sectoarelor de nișă cu potențial de dezvoltare semnificativ datorat cererii ridicate (miere salcâm, păstrav, icre, smochine, ciuperci, cătină etc) și sprijinirea creării unor branduri locale cu valoare mare de piață;
- Este necesară identificarea zonelor cu înaltă valoare ecologică, în special din ariile naturale protejate, în scopul încurajării producției ecologice zootehnice obținute pe aceste suprafețe;
- Implementarea unor standarde de prelucrare și a sistemelor de control a calității pe flux de procesare pentru produsele ecologice;
- Elaborarea și facilitarea accesului la ghiduri practice pentru procesarea alimentelor ecologice;

În ceea ce privește produsele congelate, este nevoie ca împreună cu stakeholderii să fie identificate soluții pentru creșterea semnificativă a producției acestora în sistem

ecologic. Prin consultări, schimburi de bune practici și parteneriate cu întreprinderile din UE se va răspunde la provocările identificate de sector și se vor găsi soluții pentru susținerea operatorilor în procesul de tranziție către agricultura ecologică. De asemenea, se va încuraja deschiderea unor unități de procesare în sistem ecologic la nivel local, în special pentru produsele de larg consum pe care România le exportă ca materie primă.

Pentru dezvoltarea sectorului procesării alimentelor ecologice și creșterea producției de bunuri cu valoare adăugată mare în zona montană se urmăresc:

- Identificarea produselor agricole din zona montană ce pot fi certificate ca produse agricole ecologice;
- Oferirea de asistență tehnică fermierilor și procesatorilor, prin Oficiile de Dezvoltare Montană (ODM), în scopul aderării la agricultura ecologică, cu prezentarea beneficiilor acestui sistem;
- Promovarea agriculturii ecologice de către ODM către asociațiile de crescători de animale ce folosesc izlazurile comunale; consultanță pentru implementarea sistemelor de control a calității pe flux de procesare pentru produse ecologice;
- Identificarea necesarului de depozitare (corelat cu capacitatea de producție de la nivelul unui cluster), necesarului de procesare, în vederea valorificării producției locale;
- Prin PS PAC 2023-2027 sunt susținute investiții în condiționare, depozitare, procesare pentru produsele din zona montană prin prioritizarea investițiilor care vizează obținerea de produse cu valoare adăugată mare, inclusiv produse care dețin mențiunea facultativă de "produs montan" și produse ecologice;
- Prin intervenția *Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri* se va avea în vedere o abordare concentrată pe fermele din zona montană și pe fermele ecologice în vederea sprijinirii acestor tipuri de ferme cu potențial de a asigura alimente sigure și de înaltă calitate.

Indicatori: *cantitate produse, număr noi sortimente, creștere procentuală.*

Acțiunea 2.5. Formare profesională, consultanță

Pentru dezvoltarea agriculturii ecologice este necesar să fie încurajat accesul la informații privind oportunitățile de formare profesională, cu sprijinul primăriilor, al direcțiilor agricole județene, al ministerelor responsabile de educație și muncă, precum și al centrelor universitare și Institutelor/Stațiunilor de cercetare. Astfel pot fi crescute atât interesul pentru activitățile agricole, cât și expertiza producătorilor.

- Dezvoltarea în cadrul liceelor agricole și a universitatilor de profil a unor module și programe speciale care să acopere cerințele agriculturii ecologice (parteneriat între MADR, Ministerul Educației și centrele universitare);
- Includerea cursurilor de agricultură ecologică și a practicii de specialitate, pe clase de produse, în toate USAMV;
- Promovarea locurilor de muncă în sectorul agriculturii ecologice de către autoritățile competente (Ministerul Muncii), în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, primăriile și direcțiile generale de asistență socială;

- Dezvoltarea rețelei de centre de consultanță organizate la nivel local prin primării și direcțiile agricole județene, astfel încât fermierii să aibă acces ușor la informații, formări specializate, evenimente;
- Crearea de centre zonale de formare profesională continuă a fermierilor ecologici, cu sprijinul direcțiilor agricole județene și a Institutelor și Stațiunilor de Cercetare; demonstrații practice pentru producători, la nivel local;
- Cursuri de formare profesională pentru producători, procesatori și distribuitori cu privire la regulile și procedurile aplicabile în agricultura ecologică, dezvoltate de Ministerul Muncii în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- Rețea de ferme demonstrative care să creeze modele de bune practici pentru fermierii care doresc să activeze în domeniul agriculturii ecologice, promovate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu sprijinul Institutelor și Stațiunilor de Cercetare;
- Schimburi de bune practici atât la nivel național cât și la nivel intra și extra comunitar. Mediatizarea exemplelor de bune practici. Facilitarea schimburilor de experiențe între fermierii români și cei din alte state membre, cu implicarea activă a rețelelor de atașați economici/agricoli;
- Formare profesională și servicii de consiliere agricolă pentru fermierii înregistrați în sistemul de agricultură ecologică prin intervențiile *Transfer de cunoștințe* și *Consiliere în afaceri agricole* din PS PAC 2023-2027, intervenții care vor face parte integrantă din AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation Systems). În cadrul PS PAC 2023 - 2027 este prevăzută realizarea unei platforme digitale AKIS care va fi folosită pentru integrarea actorilor relevanți care va asigura întregul flux informațional cu diferite categorii de date, inclusiv:
 - servicii de consiliere finanțate prin intervenția consiliere în afaceri agricole - catalog al consilierilor AKIS selectați, cu specializările și teritoriul de prestare al serviciilor;
 - servicii de formare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale finanțate prin intervenția privind transferul de cunoștințe - se va realiza o integrare a activității furnizorilor de formare selectați;
 - facilitarea identificării partenerilor pentru desfășurarea stagiilor de practică pentru instituțiile de învățământ;
 - asigurarea accesului fermierilor la servicii de consiliere axate pe activități de conștientizare și promovare de bune practici în agricultură în vederea dobândirii de cunoștințe privind practicile agricole sustenabile în acord cu noile abordări strategice la nivel european, în special în ceea ce privește practicile agricole prietenoase cu mediul, agricultura ecologică, inclusiv în zonele cu înaltă valoare naturală, utilizarea sustenabilă a pesticidelor și îngrășămintelor etc.;

De asemenea, în cadrul intervenției *Transfer de cunoștințe* din PS PAC 2023 2027 vor fi abordate tematici în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor, inclusiv eco-scheme, dezvoltarea durabilă, utilizarea resurselor (sol, apă, aer), digitalizare, inovare, biodiversitate, bunăstarea animalelor, surse de energie regenerabile, creșterea eficienței și competitivității în agricultură, agricultura ecologică etc. În funcție de nevoile identificate la nivelul fermierilor, lista tematicilor va fi actualizată pe toată perioada de implementare a PS PAC 2023-2027.

Indicatori: număr de evenimente, număr de participanți, număr de module/cursuri în școli și universități.

Acțiunea 2.6. Dezvoltarea de ferme sociale atestate ecologic

Agricultura socială poate reprezenta o soluție activă pentru îmbunătățirea situației economice și sociale a zonelor rurale și al regiunilor sub-dezvoltate și cu rate mari de șomaj. În modelul de fermă ecologică socială, resursele agricole și rurale sunt mobilizate în mod neconvențional pentru a răspunde nevoilor sociale locale. Aceste ferme pot fi realizate de către întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție cu scopul de a crea noi locuri de muncă verzi pentru persoane provenind din categorii vulnerabile, în colaborare cu comunitatea locală și agențiile județene de ocupare a forței de muncă. Fermele ecologice sociale pot oferi de asemenea programe educaționale pentru copii și tineri privind rolul alimentației, al gestiunii responsabile a deșeurilor și al agriculturii ecologice. Susținerea dezvoltării fermelor ecologice sociale, prin popularizarea conceptelor și a modelelor de bună practică, contribuie atât la coeziunea socială cât și la atingerea obiectivelor de creștere a producției ecologice. Identificarea soluțiilor specifice prin care poate fi încurajată dezvoltarea fermelor ecologice sociale se va face prin cooperare între fermele sociale și autoritățile publice și prin inițierea unor proiecte pilot la nivel local.

Indicatori: număr ferme bio sociale, număr persoane angajate provenind din medii vulnerabile, număr întâlniri.

Acțiunea 2.7. Material reproductiv vegetal, material de reproducere a animalelor

Comisia Europeană are în vedere eliminarea treptată a derogărilor privind utilizarea materialului reproductiv neecologic (materialul neecologic de reproducere a plantelor, a păsărilor de curte crescute neecologic și a efectivului de animale neecologic). De asemenea sistemele de producție vegetală ecologică au nevoie de material de reproducere a plantelor care să fie capabil să se adapteze la rezistența la boli și condițiile pedoclimatice locale, de aceea este important să se dezvolte material ecologic de reproducere a plantelor adecvat agriculturii ecologice. Informațiile și datele referitoare la disponibilitatea pe piață a materialului de reproducere a plantelor ecologic și în conversie, a animalelor ecologice și a animalelor tinere de acvacultură ecologice trebuie colectate și diseminate fermierilor și operatorilor. De aceea sunt necesare următoarele măsuri:

- Identificarea unui mecanism pentru a sprijini producătorii de material de reproducere ecologic;
- Implementarea unei baze de date care să conțină informații actualizate în timp real. Vor fi puse la dispoziție informații despre producătorii de material de reproducere a plantelor și animalelor, inclusiv de acvacultură, pentru producția ecologică.

Indicator: publicarea informației privind disponibilitatea materialului de reproducere în baza de date.

Acțiunea 2.8. Etichetarea produselor și a substanțelor utilizate în producția vegetală ecologică

Utilizarea în producția ecologică a produselor pentru protecția plantelor, fertilizanților și amelioratorilor este reglementată de Regulamentul (UE) 848/2018.

Au existat de-a lungul timpului anumite incertitudini în ceea ce privește etichetarea acestora. Pentru clarificare, Articolul 31 din Regulamentul (UE) 848/2018 prevede că produsele și substanțele utilizate în produsele de protecție a plantelor sau ca îngrășământ, ca ameliorator de sol ori ca nutrient autorizat în conformitate cu Articolele 9 și 24 din Regulament pot purta o mențiune care să indice că produsele sau substanțele respective sunt permise pentru utilizarea în producția ecologică.

Cu toate acestea, sunt în continuare solicitate clarificări în ceea ce privește etichetarea și autorizarea lor pentru a fi comercializate ca produse și substanțe ce pot fi utilizate în agricultura ecologică, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 848/2018, Regulamentului (UE) 1009/2019 și Regulamentului (UE) 1107/2009. Pe măsura implementării Regulamentului (UE) 1009/2019, anumite îngrășăminte necesare în producția ecologică vor putea fi certificate în vederea obținerii marcajului CE.

Pentru produsele care nu intră în sfera de acoperire a Regulamentului (UE) 1009/2019, dar pot fi utilizate în producția ecologică în conformitate cu Regulamentul (UE) 848/2018, este necesar să fie identificate soluții pentru actualizarea cadrului administrativ de reglementare, astfel încât etichetarea să fie unitară și să fie asigurat accesul produselor pe piața comunitară.

Existența unei baze de date cu aceste produse, monitorizată și actualizată în timp real, este de asemenea importantă în sprijinirea fermierilor și în asigurarea coerenței în ceea ce privește aplicarea reglementărilor naționale și europene.

Indicatori: număr produse și substanțe etichetate în România în conformitate cu art. 31 din Regulamentul (UE) 848/2018, bază de date/listă produse.

Acțiunea 2.9. Colectare date, analiza date, statistică

- Colectarea anuală a datelor privind gradul de cunoaștere în rândul consumatorilor a logoului și produselor ecologice. Evaluarea modificărilor și identificarea măsurilor pentru îmbunătățirea acestuia;
- Adaptarea producției în funcție de nevoile identificate în cadrul sondajelor de piață;
- Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al MADR (ADER): stabilirea temelor de cercetare astfel încât acestea să răspundă nevoilor fermierilor;
- Analiza pieței pe volume de vânzări/categorii de produse/originea acestora și identificarea nevoilor de producție și consum;
- Transparentizarea analizelor și rapoartelor direcțiilor de specialitate (DGPA, DGCAI, APIA).

Indicatori: număr sondaje, număr respondenți, număr proiecte ADER, număr analize și rapoarte publicate.

AXA 3.

CERCETARE ȘI SUSTENABILITATE

Acțiunea 3.1. Utilizarea eficientă a resurselor, reducerea folosirii ambalajelor și gestionarea deșeurilor

Transferul informațiilor despre inovarea în domeniu va fi îmbunătățită prin comunicarea și schimbul de bune practici astfel încât producătorii români să aibă acces la informații despre soluții practice care pot fi implementate. Astfel, centrele de cercetare (institute, stațiuni) vor organiza evenimente publice pentru a face cunoscute rezultatele cercetărilor în domeniul producției ecologice, atât cele obținute la nivel național cât și celor internaționale aplicabile condițiilor din România. De asemenea, rezultatele cercetării vor fi publicate și diseminate într-un mod accesibil și transparent, atât la nivelul MADR cât și la nivelul instituțiilor de cercetare, pentru ca fermierii interesați de agricultura ecologică să poată valorifica aceste rezultate.

Identificarea nevoilor fermierilor este esențială pentru ca cercetarea să răspundă coerent acestora. **Proiectele de cercetare** pentru acoperirea nevoilor sectorului agriculturii ecologice vor avea o pondere majoritară în totalul proiectelor finanțate de MADR (ADER).

Inputuri:

- Tehnologii și sisteme de producție performante ecologic. Cercetarea biotehnologiilor aplicabile producției ecologice în scopul reducerii utilizării resurselor și a creșterii randamentelor;
- Obținerea de soiuri rezistente la boli și dăunători, în special pentru legume și fructe; dezvoltarea biodiversității genetice;
- Prin PS PAC 2023-2027, prin intervenția *Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI* se vor prioritiza proiectele parteneriatelor axate pe practici alternative utilizate pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice, utilizarea agriculturii de precizie, utilizarea tehnicilor inovative de obținere a produselor cu înaltă valoare nutritivă și de condiționare a acestora, utilizarea tehnicilor de obținere a furajelor de înaltă calitate, metode și tehnici inovative de combatere a bolilor și dăunătorilor în culturile agricole/pomicole, metode și tehnici inovative rezultate în cadrul grupurilor operaționale prin captarea ideilor inovatoare individuale etc;
- Identificarea celor mai bine adaptate rase locale care să valorifice optim suprafețele de pășuni și fânețe, pe zone geografice;
- Evidențierea perioadelor critice pe areale de producție pentru optimizarea tehnologiilor de producție;
- Dezvoltarea unor metode de identificare a nivelului de nutrienți și contaminanți din inputurile folosite în agricultura ecologică;
- Producerea, în cadrul Institutelor și Stațiilor de profil, a materialului reproductiv ecologic în vederea asigurării disponibilității acestuia pe piață;
- Dezvoltarea agriculturii de precizie: pe lângă avantajele economice (profitabilitate, competitivitate), aceasta contribuie și la îndeplinirea unor

obiective ale Politicii Agricole Comune 2021-2027, cum ar fi: reducerea pesticidelor, managementul nutrienților, reducerea consumului de antibiotice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Reducerea folosirii ambalajelor și gestionarea deșeurilor:

- În contextul existenței unui grad foarte mic de reciclare a ambalajelor se va lucra cu operatorii pentru implementarea unor soluții de minimizare a utilizării acestora și tranziției către utilizarea unor ambalaje sustenabile/biodegradabile;
- Susținerea dezvoltării bioeconomiei în agricultura ecologică.

Prin PS PAC 2023-2027, prin intervențiile de investiții atât la nivelul fermei cât și la nivelul unităților de prelucrare, sunt sprijinite investiții în bioeconomie (destinate propriei utilizări), respectiv se acordă sprijin pentru prelucrarea deșeurilor alimentare destinate recuperării și a subproduselor în biocomponente, cum ar fi bioprodusele destinate consumului animal etc, precum și achiziționarea de echipamente pentru reutilizarea ambalajelor în propriul proces tehnologic.

Indicatori: număr produse și tehnologii dezvoltate.

Acțiunea 3.2 Creșterea impactului cercetării în societate

- Studii și cercetări periodice, recurente, contractate de MADR, Institutele și Stațiunile de Cercetare și mediul academic, privind potențialul/cerințele și nevoile de conversie și certificare ecologică a producției agroalimentare convenționale pe zone geografice și economice de dezvoltare din România și distribuirea publică a acestora într-un mod accesibil și transparent; studii de piață privind comportamentul consumatorilor față de produsele ecologice;
- Realizarea de parteneriate strategice locale și regionale cu fermierii și asociațiile profesionale, pentru investiții în studii și cercetări în domeniul agriculturii ecologice, pe baza nevoilor identificate;
- Mobilizarea fondurilor Horizon Europe pentru proiectele de cercetare și susținerea clusterelor de inovare (Innovation Hubs);
- Evidențierea impactului agriculturii ecologice asupra protecției mediului, sustenabilității agriculturii și sănătății populației prin proiecte ale căror rezultate sunt diseminate public, inclusiv pe canale media de largă audiență;
- Cercetări privind impactul socio-economic al producției ecologice procesate (în special în termeni de valoare adăugată);
- Mobilizarea stațiunilor de cercetare din cadrul USAMV pentru a derula proiecte în domeniul agriculturii ecologice și diseminarea rezultatelor practice atât în mediul academic, cât și către fermieri.

Acțiunea 3.3. Facilitarea accesului fermierilor la rezultatele cercetării

- Utilizarea rezultatelor cercetărilor științifice ale ASAS în domeniul agriculturii ecologice și implementarea acestora în fermele de producție;
- Monitorizarea implementării rezultatelor cercetării - feedback din partea fermierilor;
- Elaborarea ghidurilor de bune practici ecologice cu soluții tehnico-economice, pe culturi agricole și asigurarea accesului publicului larg la acestea;

- Asigurarea accesului facil și transparent la rezultatele proiectelor de cercetare, inclusiv pe durata desfășurării proiectului;
- Organizarea în cadrul instituțiilor de profil (Institute, Stațiuni, USAMV, ASAS etc.) a unor zile ale porților deschise pentru fermieri și promovarea acestor evenimente pe canalele media;
- Publicarea transparentă pe platforma digitală dedicată agriculturii ecologice a rezultatelor cercetării, într-un mod accesibil prin motor de căutare. Posibilitatea schimbului de informații între fermieri, consumatori și cercetători;
- Totodată, în vederea creșterii competențelor fermierilor este importantă identificarea de soluții la provocările existente. În cadrul PS PAC 2023 - 2027 este prevăzută realizarea unei platforme digitale AKIS care va fi folosită pentru integrarea actorilor relevanți, asigurând întregul flux informațional cu diferite categorii de date, inclusiv cele privind capacitățile pentru diferite domenii de cercetare și rezultate ale cercetării.

Indicatori: număr studii, număr evenimente, număr parteneriate, număr participanți.